

ክፍለ 4 መልሴ ንሙሉ-ወርቅ ኪማርያም

ፋሺስትነት እንታይ እዩ?

ጌታቸው ረዳ (Ethiopian Semay)

ሰላም ከመይ ቀኒኹም? ንሙሉ-ወርቅ ኪማርያምን ንመምህር ገብረኪዳን ደስታን ብዝምልከት ዘቕረብኩዎም ኣብ ዝሓለፉ ተኻታተልቲ 3 ጽሑፋት ብዙሓት ኣንበብቲ (ተጋሩን ኤርትራውያንን) ብዙሕ ቁምነገር ከምዝተምሃሩ ብደብዳቤኦም ገሊጸሙለይ እዮም። ንኹሉኹም የቐንየለይ እብል። ሎሚ'ው ንኢትዮ-ሚዲያ (ኢትዮጵያዊ መርበብ ሓበሬታ) ንቶጎሩባን ንገረገር (ኤርትራውያን መርበብ ሓበሬታ) እተን ጽሑፋት ንህዝቢ ክንበባ ብምግባርም ዝላዓለ ምስጋና የቐርብ። የቐንየለይ።

ኣብ ዝሓለፈ ሳልሳይ ክፋል ጽሑፊይ ብርክት ዝበሉ ኣርዕስታት ኣልዒለ ንሎሚ ከንግያየጠሎም ኣጽኒሖም ከምዝነበርኩ እዝክር። ኮይኑ ግና ንሳቶም ንካልእ ጊዜ ንክንዛራረበሎም ብሓዲግ (ብይደር) ገዲፍና ወያነ በየናይ ፖለቲካዊ መግለጺ ይስየም? መምዘኒኡኹ እንታይ እዩ ዝብሉ ክንርኢ ኢና።

ብዘይ ምፍላጥ ብዙሓት ሰባት ንወያነ ብዝተፋላለየ መጻውዒ ክጽውዑ ምጽንሖም ኩሉና እንፈልጦ ጉዳይ እዩ። ካብቶም ዝተውሃቡዎ ኣሰማት ገሊጹም ንምጥቃስ - 'ተጋደልቲ' ፥ "ሓራ መውጻእቲ" ፥ "መለኽቲ" (ዲካታቶር)፥ ጉዙእ (ባንዳ) ፥ ከዳዕ ፥ ሸያጢ ሃገር ፥ ቀያሪ ባንዴራ ፥ ጸቢብ ጎጣይ....ወዘተ.. ወዘተ.. ወዘተ.. ዝብሉ ኣሰማት ክዋሃቦም ጸኒሑ እዩ። ኩሎም እዚኣቶም መቐጸልታ ሳጓ እምበር ናይቲ ውድብ መግለጺ እንታይነት ክኾኑ ኣይክእሉን። ስለዚ ናይ ህዝባዊ ወያነ ሓርነት ትግራይ ፖለቲካዊ መለለይ እንታይ እዩ? ዝብል ሕቶ እያ እዛ ጽሑፍቲ እዚኣ ሒዛ ቀሪባ ዘላ። እኒ ዶ/ር ሙሉ-ወርቅ ኪማርያም ፥ እኒ መምህር ገብረኪዳን ደስታ ፥ እኒ ዶ/ር ዘፅኣት/ወዲ ሰብዓ (ቆዛሚ ፖለቲካ ኣጋኣዚያን) ወዘተ.. ዝመሳሰሉ ሙሁራት ተጋሩ ዝስዕብዎን ዝንእድዎን **ፖለቲካ ወያነ** **"ፋሺስትነት"** ከምዝኾነ ብጭቡጥ ክምገቡም እየ እዛ ጽሑፍቲ እዚኣ ኣቕሪቢያ ዘለኹ።

ብዘይምምርማር ብዙሓት ሰባት ብሕለፊ ኣባላትን ደገፍቲ ወያነ ዘይተጸበይዎ መጻውዒ ኮይኑ ክሰምዑም እንተለው ከምዝስምብዱን ክቐበሉዎ ከምዝጽግሎምን እግምት። እዚ'ውን ንብዙሕ ዘበን ከም "ወኪል ህዝቢ ፥ ዲሞክራሲያዊት ውድብ ፥ በይዛ ህዝቢ ዝሓለፈት ፥ ህንፃ ዝሃነጸት ፥ ፋንታሁን ሸው ፥ ወዝወዝ ሸው ወላላየ ትግራዊ ደርፍታት ዝፈጠረትልና ፥

ሳላ **“ታላቁ መሪያችን”** ፥ ‘ግዛዕ ምዛዕ’ ዝብሉ መራጎዲቲ ፕሮፓጋንዳታት እንዳተውሃቦ ብድንቁርና ልግጫ ሕልናኡ መሪቱ ስለዝተገብረ እታ ውድብ “ክትትንከፍ ፥ ክትውቀስ ፥ ክትፍረድ” ዘይትኸእል ምንባራ ‘ከም ሃይማኖታዊት ታቦት’ እትርአይ ዝነበረት ውድብ ድሕሪ ብዙሕ ምጽማም ከማይን ከማይ ዝበሉን ተማራሚርና “ፖለቲካ ወድብ ወየነ” ‘ፋሺስቲ እዩ’ ኢልካዮም ንከይአምኑኻ ባህሪያዊ እዩ (ድሕሪ አዋን ክርድአም እዩ፤ ግና ጊዜ ክወስደሎም እዩ)።

ብልምዲ ወይ ብጌጋ ደርጊ ከም ፋሺስቲ ተገይሩ ዝውሰድ፤ ኢሕአፓ ከምኡውን ካልአት ሕድሕዶም ፋሺስቲ እንዳተብሃሃሉ ይጻራረፉ ምንባሮም ዝዝከር እዩ። እዚ ግን “እቲ ዝገብሩዎ ሰብአዊ ግህሰትን ቅትለትን፤ ጭካነን ...ወንጀልን” ሙርኩዝ ገይሮም ኩሎም በተለምዶ ሕድ ሕድ ዝጽላጣጠፉዎ ዝነበሩ እምበር “ትርጉም ፋሺስትነት” ምስ እቲ ኣነ ኣብ እዛ ጽሕፍቲ እዚአ ኣቕሪቦ ዘለኹ ሳይንሳዊ ትርጉም ‘ፋሺዝም’ ፈጻሚ ዘይራኸብ ስለዝኾነ መንበብቲ ሓዲሽ ትምህርቲ ከም እትረኽቡሉ ተስፋ እገብር።

ኢሳያስ ዝምርሖ ውድብ ፋሺስቲ ድዩ ኢሉ ሓዲ ማሓይሪ ሓቲቲ፡ መልሰይ እወ እዩ። ጀብሃኸ ብምንታይ ትርእዮ? ኢሉኒ ምናልባት ከም ደባይ ተዋጋኣይ ‘ወንጀል ሰብአዊ ግህሰት’ ክህልዎ የኸውን ግና ብሳይንሳዊ ኣታናትና ጀብሃ ‘ፋሺቲ’ ኣይኮነን። ገና ኣብ ቃልሲ እንከሎ ብሓጺሩ ዝተጎጭዐ (ዝተገምየ) ውድብ ስለዝኾነ።

ንሱ ንጎኒ ገዲፍና ልቢ ክትብሉ ዝለደሊ ‘ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ብፋሺስትነት’ ክውሰዱ ዘለዎም ውድባት ንምሳሌ ወያነን ኣነግን (ውድብ ሓርነት ኦሮሞ) ካብቶም ብቀንዲ ዝጥቀሱ እዮም። ኣብ ሕልናኹም ክትርስዑዎ ዘይብልኩም ግና ሃይማኖታዊ ፋሺስታውያን (ኢስላም ፋሺት) ዝባሃሉ ብዘበን ወያነ ዝተቐልቀሉ ብዙሕ ብርሰት ዘውረዱ ኣብ ዕዳጋ እንዳዘሩ ክስታኖት ዝኣሰሩዎ ማዕተቦም እንዳበተኹ ፥ ኣብ ቤተክርስቲያንን ገዳማትን ኣቕሸቲ እንዳኣተው ብስሚላህ በል ኢሎም ንክርስትያን ብጎዞም/ብሰይፊ (ገጀራ/ሜንጫ) ዝሰየፉ በተኸስያን (መስጊድ ተይቀረየ) ብሓዊ ዘቃጸሉ ኣብ ‘አርሲን፥ሐረርን፥ ጀማን ከምኡውን ኣብ ትግራይ ኣብ ምድሪ ዓፋር ዝነደደ ጥንታዊ ገዳም...’ ዝተቐልቀሉ ፋሺታውያን ከይጠቐስና ማለት እዩ። ኩሎም እዚአም ‘ጥርናፈ ፋሺስታውያን’ ይኹኑምበር ወያነ ፍልይ ዝገብሮ ባህሪታት ኣለውዎ።’

እቲ ትርጉም ናይ ስነ ሞገትን ባህሪን (ኣክቲቪቲ) ፋሺስቲነት ከመይ ከምዝተገልጸ ኣብ እዚ ጽሑፍ እዚ እንትትርእዩ **“ወያነ”** ፋሺስቲ ምኻኑ ንምግላጽ ወያነ እንታይ ሙኻኑ ንዘይተረደአም ዜጋታት፤ ኣብ ቀረባ ጊዜ ዝተሓትምት የትግራይ ብሔረተኞች በአማራ ላይ ያላቸው ጥላቻ ከምን የመነጨ ነው? እትብል ሓዲሽ መጽሐፊይ ክጽሕፉ እንተለኹ ብቀንዲ ኣርእስቲ **“ኣክራሪ የትግራይ ብሄረተኛነትና ፋሺዝም በኢትዮጵያ! ብዝብል ኣብ ንዑስ ኣርእስቲ “በጦርነቱና በአብዮቱ ምክንያት ትግራይ ውስጥ የተጸነሰው ፋሺዝም (አሰፋ ነጋሽ) እትብል ጽሕፍቲ ሰዲዶለይ ኣብ’ታ መጽሐፊይ ተሓቲማ ትርከብ። ከምቲ ኣብ ላዕሊ**

ዝሓበርኩኹም ናይ ቀረባ ምሕዝነት ዘለና ዶ/ር አሰፋ ነጋሽ (ነባራይ-አምስተርዳም - አውሮጳ) ኣብ እዚ ጸሓፍ እዚ ቀሪቦም ዘለው ብዛዕባ ፋሺስትነት ዝሕብሩ ስነምግባራዊ ምርምራት ዝሃበኒ ዶ/ር አሰፋ ነጋሽ እንትኾን፡ ናተይ አውን ክውሰኹ ዘለዎም ሓሳባት እንዳወሰኸኩ ዘቕረብኩዎም ስነ ሓሳባት አለው። ፋሺስትነት ወያነ ትግራይ ባህርያዊ ፖለቲካዊ አባጋግስኡ ንምግላጽ “ፋሺስትነት” እንታይ ማለት ከምዝኾነ ንመጀመርታ ጊዜ ኣብ እታ መፅሐፊይ ምስቀረብት ቡዙሓት አንብብቲ ከምዝተሓጎሱ ኣብቲ ዝላኡኹለይ ድብዳቤታትን ብስልኪ ዘዛራረቡንን ክርዳእ ክኢለ እዩ። ስለዚ ንዶ/ር አሰፋ ነጋሽ ብሰም አንብብቲ ሕዚውን የቐንየለይ እብል።

ናብቲ ስነ ምግባር ንእቶ።

ፋሺስትነት እንታይ እዩ ኢልካ ንክትገልጽ ከቢድ ስነፍልጠትን ምምርማርን ስለዝሓትት፤ ንዕው ንክትገልጽ ‘ጽባቕ ጸሓፍ’ ገይርካ ተዘይተንቲንካዮ ንምርድኡ ከቢድ እዩ። ብዝተኸአለኒ መጠን ግና ብዛዕባ ፋሺስትነት ብትግርኛ ኮነ ብአምሓርኛ ክርዳእ ብዝኸእል ትርጉም ቀሪቡ ስለዘይፈልጥ ናይ ዶ/ር አሰፋ ነጋሽ ምርምር/ጽንዓት ምስናተይ አዳቂለ ብፎኩስ ትግርኛ ብቐሊሉ ንመንበብቲ ብዝርዳእ አግባብ አቕሪቦዮ አለኹ ዝብል እምነት አለኒ።

ፋሺስትነትን ፋሺስታዊያንን እንታይን እንታዎትን ይመስሉ?
ብሓጺሩ ፋሺስትነት እንታይ እዩ?

ፋሺስት ናይ ዝረሰነ ጠዋት መኸረራይ ብሄረተኛ መግለጺ ማለት እዩ። ዝረሰነ እንትንብል “ዝናፋነፍ ከባቢያዊ ዑቡይ” ማለት እዩ (ጎበዝ አድሪ ንዝብል ትርጉም ንከይንህቦ ክንጥንቀቕ ይግባእ። በባይኖም ትርጉማት አለውዎም)።

ዶ/ር አሰፋ ከመዚ ይብል፡-

“አክራሪ የትግራይ ብሄረተኛነትና ፋሺዝም በኢትዮጵያ!” ኣብ እትብል ጽሕፍቱ፤ “ተቃዋሚዎቹ ወያኔን ፋሺስታዊ ተፈጥሮውን ሳናውቀው አርባ ሁለት አመታት አስቆጠርን! (ዶ/አሰፋ ነጋሽ) (ኣብ መጽሐፊይ ኣብ ገጽ (120)

ትርጉም ፤- ተቋዋምቲ ፤ ባህርያዊ ፍጥረት ውድብ ወያነ ‘ፋሺስቲ’ ምዃኑ እንተይፈለጥናዮ 42 ዓመት አቕጺርና” ይብል ዶ/ር አሰፋ።

ወያነ በቲ መጻውዒኡ ፋሺታዊ እንታይነቱ እንተይፈለጥና ብዝተፈላለዩ አስማት ንጽውዖ ምንባርና ኩላህና ንፈልጥ። እሞ ፋሺዝም ንምፍላጥ እዚ ዝስዕብ ናይ ዶ/ር አሰፋን ናይ ካልኦት ሊቃውንትን ስነምግባር ንርዳይ።

“ንፋሺዝም ዝገልጹ ብርክት ዝበሉ መግለጺታትን ባህሪታትን እንተሃለውውን ዕድመ ሙሉእ ብዛዕባ ፋሺዝም እንታይነት ዝተማራመሩ ሊቃውንቲ አለው።” ይብል ዶ/ር አሰፋ ነጋሽ፡-

ካብአም በቲ ጽንዓት ዝተፈልጠ እንግሊዛዊ ሊቅ ግሪሬን እተን ዝስዕባ መሰረት ባህሪ ፋሺስትነት እየን ኢሉ ዝዘርዘረን እተን ዝስዕባ እየን ይብል ይ/አሰፋ ነጋሽ (ብአምሓርኛ):-

1) ፋሺዝም ማለት መበገሲኡ ሙሩጽ ህዝቦይ ኢሉ በቲ ምሩጽ ዓልየት መንነት ተመስሪቱ ደው ዝበለን ልዕላ ምሩጽነቱ ዝሰብኽ ተኣንዳራይ ዓልየተዊ (ultranationalism) ፍልስፍና እዩ። ይብል።

ዕላምኡ ድማ ነቲ ምሩጽ ህዝቦይ ዝብሎ ዓልየት ዳግም ልደት (palingenesis) ብምብሳር ነቲ ዳግም ልደት ግብራዊ ንምግባር ሓደሽቲ ብዝኾኑ ናይ ሞራል ተበግሶታት (እሴት) ዝተሃንጸ ‘ሓዲሽ ሰብ’ ምፍጣር እዩ። ብሓጺሩ ፋሺስታዊነት ኣብ ሓዲ ሙሩጽ (ሳምረታይ ሙዚቀኛ ሕሉፍ አለሙ ንህዝቢ ትግራይ እንትገልጾፍ “ዑንቂ ባሕሪ” ዝብሎ ዓይነት?) “ብዑንቂ ባሕሪነት” መንነት ተደሪኹ ደው ዝበለ፤ ብዛዕባ ናይ ሓዲ ዑንቂ ባሕሪ/ሙሩጽ ሕዝቢ/ ልዕላነት (ነጋሲን ኣንጋሲን ኢሉ ሙዚቀኛ ወዲ ሮሚጥ/ሙሉጌታ ካሕሳይ/ ከምቲ ዝደርፎ) ዝሰብኽ ፈታላይ/ቀራን ብሔረታዊ (ultranationalism) ፍልስፍና እንትኾን ዕላምኡ’ውን እቲ ዝብለኩዎ ሙሩጽ (ዑንቂ ባሕሪ) ዝባሃል ሕዝቢ ዳግማይ ልደት (palingenesis) ብምብሳር ብሓደሽቲ ናይ ሞራል መግንሒ/እሴታት/ ዝተሓንጸ ብጽርየት ዝፍክር/ዝጭርሕ/ (ጉርዲ ዘይብልና ዝብል=(ልክዕ ከየንቲ ትግራይ ከምቲ ዝደርፉዎ ማለት እዩ) ሓዲሽ ወለዶ/ሓዲሽ ሰብ ምፍጣር ማለት እዩ ።

2) ፋሺስታዊያን ከምታ ኣብ ቃልቃል ዝብል ጓህሪ (ኣብ ሓዊ) ነዲዳ ዝሞተት እንደገና ህይወት ዘሪኣ ንዳግም ልደት ዝተፈጥረት ናይ ፊኒክስ Phoenix ዒፍ፤ ንስኻውን ምሩጽነትካ ኣብ ታሪኽ ዘመስከርካ ስለዝነበርካ ዳግም ልደት ተፈጢርካ ዝባብዩ ዝናን ወናናይ ክብርን ክትከውን ኢኻ ብዝብል ህዝቦም ንዳግም ልደት ኣባራቢሮም፡ ሓዲሽ ታሪኽ ንክሰርሕ ‘ደቂስካ ኢኻ’ እሞ ‘ተባራብር’ ኢሎም የባራብርዎ።

ቀው ዘበለኒ እዚ ዝስዕብ እዩ። "ፊኒክስ ሞታም ትነሳለኹ፡ ያልተቋጨው የትግራይ ሴቶች ገድል" 'ፊኒክስ'ውን ድሕሪ ሞት ክትትስእ እያ፡ ዘይተዛዘመ ቃልሲ ደቂ ኣንስትዮ ትግራይ" ብዝብል መፅሃፍ ዘሕተመት ወይዘሮ የውብማር (ባዓልቲ ገዝኡ ንገብሩ አሰራት)፤ ፊኒክስ 'Phoenix/ እትባሃል ዒፍ ንምንታይ ከምዝተጠቐመቱሉ ኣነ ዝፈልጦ ነገር የብለይን። “ፋሺስታዊያን” ዝጭርሑሉን ዝጥቀሙሉን ርዕሲ ምስ ምኳኑ ግን “አግሪሙላይ” ኣሎ።

ናይ የውብማር መጽሐፍ ዘገርም ነገር፤ ፋሺስታት ዒፍ ፎኒክስ ዝጥቀሙላ ኣባሃህላና ኣጣቓቓማን ያታ ምሳሌ እያ ተጠቐማ። እዛ እትባሃል ዘላ ብልብ-ምሂዝ (ብልብ ወለድ) እትግለጽ ዘላ ዒፍ ‘ብሓዊ ነዲዳ፤ ሐመድ/ሓሞኽሽቲ (ሓሞኹኽቲ) ምስ ኮነት እንደገና (ዳሕራይ) ህይወት ዘሪኣ ከምታ እተወልደት እዛ ዒፍ ፎኒክስ እትባሃል ዒፍ ፤ ፋሺስታውያን እውን “ወነንቲ ሰብ ክብርን ወነንቲ ዝናን ክትከውን ኢኻ” ብዝብል ብነበረያ ነበረ

(አፈታሪክ) ተመስሪቶም ሓደ ሕዝቢ በስምዒት ልዕልነትን ዝናን ኣላዓዲሎም ሓዲስ ታሪኽ ንኸፈጥር ዝጽዕሩ ዝጥቀሙሉ ምሳሌ እዩ። ዘገርም ነገር ተጋዳሲት የውብማር አስፋው (ሰበይቲ ገብሩ አስራት) “ፊኒክስዋ ሞታም ትነሳለች” (2001 ዓ.ም. ዝተሓትመ)

ኣብ ቢቢሲ ትግርኛ መርበብ ሓበሬታ ተለጢፉ ዘንበብኩዎ ንሳ ዝጸሓፈቶ መጽሓፍ እዚ ስያመ እዚ ዝሓበትሉ ምኽንያት ከምዚ ዝስዕብ ትገልጹ።

“ፊኒክስ ኣብዝተፋላለዩ ክፍሊ ዓለም ብሕልፊ ኣብ ግሪኽን ኣብ ግብጽን ዝውጋዓላ በውቁብ መልካዓን ብሰዊት/መረዋ/ድምጻን እትፍለጥ ታኣምረኛ ዒፍ እያ። ከምእቲ ብ ያታ (ነበረያ ነበረ) ዝዘረብ፤ ፊኒክስ ካብ ሓሙሽተ ምኒቲ ክሳብ ሓደ ሺሕ (ካብኡ’ውን ንላዕሊ) ዓመታት ኣብዝዓለም ምስነበረት ድኻምን እርጋንን ምስተዳዕነና ዝተፋላለዩ ናይ ማዕጠንቲ ዓዕጸው ኣራርያ፤ ሓዊ ኣኚዳ፤ ንባዕላ ኣብቲ ሓዊ ኣንዲዳ ዝሞተት ዒፍ እያ። ኮይኑ ግና፡ ካብቲ ዝነደደትሉ ፋሓም ሓሞኹሽቲን ረመጽን ዳግማይ ታሓዲሳ ህይወት ዘሪኣ፤ ጠዊታ/ተጣናኺራ/ መንእሰይ ኮይና ተሰኣት። ስለዚ’ውን ፊኒክስ ብብዙሕ እምነታት ትንሳዔ ሙታንን፤ ህያውነትን፤ ጽንዓትን፤ ፈኸት ዘይምባልን ፤ ተስፋ ምስናቕን፤ ወዲቅካ ምትሳእን እተርድእ ምስሊ እያ ”። ትብል የውብ ማር ትርጉም ፊኒክስ ኣብ’ቲ ዝጸሓፈቶ መጽሓፍ እንትትህብ (ትርጉም ናብ ትግርኛ- ጌታቸው ረዳ) ።

ንኣንበብቲ ዘዛኻኸር ናይ ዒፍ-ፊኒክስ ‘ዳግም ውልደት’ ምሳሌ ዝጥቀሙ ፖለቲከኛታት ብዙሕ ጊዜ ፋሺስታዊያን ዝጥቀሙሉ ያታ እዮ ። እዚ ናይ ዒፍ ፊኒክስ ኣፈ ዛንታ ኣብ’ዚ ዘለናዮ ዘበን ፋሺስታዊያን ንሳዕብቶም ዘባራብሩሉ ሓደ ህዝቢ ኣሪጉ ምስሞተ ብሕገትነቱ ከም እንደገና ብትንሳኤ ከምዘትስእ ዘብሰር ናይ ፋሺስታዊያን “ዳግም ልደተ ጭርሐ” እዮ።

ኣብዝሎሚ ዘመን ናይ ወያነ ትግራይ ፋሽዝም እንሰምዖን እንርእዮን ቁዘማታት “ዑንቂ ባሕረነት፤ ሙርጽነት” ፤ ሓደ ሕዝቢ ኣሪጉ ምስሞተ ፈተኽ ብዘይብል ጽንዓት ተበጊሱ እንደገና /ዳግም/ ከም ብሓዲሽ ‘ብትንሳኤ ሙታን’ ዘብሰር ቅያ ከምዘሰርሕ ከም እታ ‘ስርዓት ፋሺዝም’ ናይ ዳግመ ትንሳዔ ሙታን ሓዲሽ ልደት ንሶም እውን ዝቃናጠጡላ ናይ ሓባር እንሰላ እያ።

(3)- **ፋሽዝም- ብመኸረራይ ዓልታዊነት ተበጊሱ ኣብዘባራብር ናይ ሓደ ሙሩጽ ዓልዮት (ህዝቢ) ድርኩኺት ደው ኢሉ እንዳቕዘመ ብቐጻላይ ማሓዋይ ናዕቢ (ስር-ነቀል) ተሊሙ፤ ነቲ ሙሩጽ ዝብሎ ዓልዮት “ብሓደ ልቢ (ብሓደ ህርመት)” ንክስጉም ሓደ ዓይነት ኣታሓሳስባ መስመር ዘለዎ ማህብረተሰብ ንምፍጣር ዝነቅል ናይ ፓለቲካ ርዕዮተ ዓለም ኣታሓሳስባ እዮ።**

እዚ ንምግባር ፤ እቲ ዝነበረ ነባር ማሓውር ኣፍሪሶም ብሓዲሽ ናይ ምትካእ እምነቶም፤ ንምሳሌ ፋሺስታዊያን ዝኾኑ ተጋሩ ናይ ህዝቢ ኢትዮጵያ እሴታት (ማሓውራት)፤ እታ ሃገር ዘጥረዮቶም ነባር ባህሊታት፤ እምነት፤ ወዘተ.. ብብረታዊ ናዕቢ ቦርቂቛም (ስር-ነቀል) ብምጉሓፍ ባዕሎም ብዝፈጠሩዎም ሓደሽቲ ማሓውራትን ብናታቶም ሞራላዊ መበገሲታትን ይትኩሉዎም ማለት እዩ።

ናይ ፋሺስቲ እንታይነት ተማራማራይ ሊቅ ዝኾነ ፕሮፌሰር ስታንሌ ጂ. ፓይን ዝነግረና ዘሎ፤- ‘መኸረራይ ዓልየታዊ ፋሺስቲ’ ናይ ሓደ ምሩጽ ህዝቢ ዳግም ልደት ዝሰብከሉን ዝጽዕረሉ ቀንዲ ዕላማኡ ድማ “ሥልጣን እዩ”። ስልጣን ክውንኖ ዝግባእ እቶም ደቂ ዑንቂ ባሕሪ ዝባሃሉ ሙሩጹት ዓልየት ክኾኑ ኣለዎም ባሃላይ እዩ። እቲ ስልጣን ድማ ክግብቶ ምእንታን ዝጥቀመሉ ተንኮል (ዘዴ) “ካብቶም ነቲ ዓልየት እቲ ወጺዖም ነይሮም ኢሉ ብቐትሪ ሕልሚ” ንህዝቢ ኣእሚኑ ብቀንዲ ጸላኢ ገይሩ ዝምድቦ ኣብ ስልጣን ዝነበረ ሰርወ መንግስቲ ወይ ‘ዓልየት’ “ብትምክሕቲ ዓልየታዊነት ፈሪጁ ምስ ዓለም” እዩ ስልጣን ዝግብት።

እዚ ድማ ኣብ ወያነ ዝራኣናዮ ባህሪ እዩ። ነባር ሰፈራት (መንደራት) ብስም ለምዓት ወይ ብስም ቅያሪ ባህሊን ብጽልኢ ተበጊሱ ነባራት ታሪኻዊ መንደራትን ሃወልቲታን መቓብራትን ኣፍሪስካ ሓደ ህዝቢ ካብዝተዋለደሉን ደቁን ደቁን ዝተወለዱሉን ከባቢ እንዳቦረቆቕካ ዝዓበየሉ ድርኩሺት ካብ ኣእምሩኡ ትውሰታ ነኪድምሰሉ ብምግባር ሓዲሽ ወለዶ (ሰብ) ናብቲ ከባቢ ብምግዓዝ ብሓደ ልቢ ዝጻዓዝ ዓልየት ንምኽርካም ዝገብሮ ዘሎ ፈተነ መርኣያ እዩ።እቲ ዝገበቶ ስልጣንውን እዚ ንምግባር ዝዓለመ ስለዘነበረ ናብ ዳግም ልደት መጺእና (ተወሊድና) እንትብል ንሳዓብቱ ኣበሲሩ እዩ።

‘ስለዝኾነ እውን ወያነ ዳግም ልደቱ በብዓመቱ እንተኸብር ኣብ ሀገርን ኣብ መሉእ ዓለምን ኣሻክር መዚቀኛታቱ እንዳላኣኸ ዳግም ልደቱ ክኸብሩሉ እንርእዮም ዘለና ሓደ ምኽንያት ናይ ዳግም ልደት ብስራት ምርኢት እዩ።’ (ጌታቸው ረዳ)

ዶ/ር ኣሰፋ ነጋሽ ከምዚ ይብል፡

“ሎሚ ናይ ኢትዮጵያ ጀጋኑ ሓርበኛታትን ፣ ናይ ቅኔ ፣ ናይ ድርሳን፤ ግጥምን ተዋስኦን ሊቃውንቲ ሓወልቲታትን መቓብሮምን ምፍራስ ርኢና ኢና። ንምሳሌ ከም ናይ ቀኝጌታ ዮፍታሄ ንጉሴ ዝበሉ ሓወልቲታት ፣ ናይ መልአከ ብርሃናት ኣድማሱ ጀንበሬ መቓብር ኣፍርሲ ዓጽሞም ኣርዮ ካብ ኣዲስ ኣበባ ክስደድ እንትገብር፤ ሓወልቲ እኒ ደጃዝማቸ ኣፈወርቅ ወልደ ሰማያትን (ኣብ ቆራሄ ፋሺስቲ ጣሊያን ተዋጊኦም ብጀግንነት ዝተሰውኡ ‘ኤርትራዊ’ ህይወቶም ንሃገሮም ንኢትዮጵያ ነፃነት ዝለገሱ ሓርበኛ) ብስምም ደው ዝበለ ሓወልቲ ኣብ ኣጋዴን ክፈርስ ገይሩ እዩ። (ኣብ ዘበን ወያነ!!)። ካልእ ድማ እቶም ብሓርበኝነቶም ዝተፈልጡ ሓርበኛ ልጅ ኃይለማርያም ማሞ ዝባሃሉ ብስምም ኣብ ናዝሬት

ዝተሰየመ ሆስፒታል ስሞም ንክፏሓቕ ተገይሩ እዩ (እዚ ድማ ኣንጻር ፋሽቲ ዝነበሩ ጀጋኑ ስለዝኾኑ ንፋሽቲ ምውጋእ ብዘበን ወያነ ገበን እዩ)። ነባር ሓርበኛታት ደምሲስካ ሓዲሽ ባህልን፣ብኣምሳይ ወያነ፣ ብብጻይነት ዝጭርሕ ፣ ብሓደ ልቢ ዝስጉም ብሓዲሽ ማሕበራዊ ምህንድስና “ሶሺያል ኢንጂነሪንግ” ተሓኒጺ ዝፍጠር ሓዲሽ ‘ሰብ ምፍጣር’ ቀንዲ ናይ ተጋሩ ፋሺስታዊ መንግስቲ ስራሓቲ እዩ። (አሰፋ ነጋሽ)

(4) ፋሽዝም ደቂ ሰባት ብዘየቋርጽ ገድላዊ ህይወት እንትኣትው ነቲ ናተይ ዝብሎ ህይወት ዘድከም ማሕበረሰብ ብምእካብ ንዓዓ መዝሚዙ ጉልቡት ምስ ኣጥረየ ፡ በቲ ናይ ዝተረምተተ ማሕበረሰብ ኪሳራ መደላድላዊ ህይወት ክቕጽል ኣለዎ ኢሉ ዝኣምን እዩ። እዚ ድማ በሶሻል ዳርዊንዝም ፍልስፍና ዝተቐነየ ኣታሓሳስባ እዩ። ብሓዲሩ ፋሺስታውያን ብዘይምቁራጽ ኣብ ሞንጎ መሰኮናይን ተሰኮናይን ቃልሲ ዝኣመን ‘ዓለም ናይ መሰኮንቲ መድረኽ እያ” ኢሎም ዝኣምኑ እዮም።

ናይ ፋሺስታዊያን ፍልስፍና ‘ብሄር፣ዓልየት፣ህዝቢ’ ዝባሃሉ ናይ ውልቀሰባት ምትእኽኻብ (ሰብስብ) ከም ቀንዲ ጠመተ ገይሩ ዝንቃሳቕሰሉ ጠመተ እዩ። ፋሽዝም ኣብ ሞንጎ ደቂ ሰባት ወየንቲን ኣነግን “ብሄር/ ብሄረሰብ/ ሕዝቦች” ዝብሉዎም ኣብ ሞንጎ እዞም ብሰለስተ መዲባምም ዘለው ምዳበታት መሰረታዊ ዝኾኑ ተፈጥሮኣዊ ፍልልያት ኣለዎም ኢሉ ዝኣምን ፍልስፍና እዩ። ፋሽዝም (ወያነ) ናይ ቡድን (ጉጅለ) መሰል እምበር፤ ብሓደ ነጻ ውልቀሰብ ምርጫ/መሰል/ ጥራሕ እምነት ገይሩ ዝተመስረተ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ኣምሪሩዮ ዝቃወም። ማለት ፋሽዝም ኣብ’ታ ሃገር ዝነበሩ ካብ ዝተፈላለዩ ዓልየታት ዝወጹ ኩሎም ዝቐበሉዎም/መመዘኒኦም ዝገብሩዎም

ዓልየት-ዘለል (supra-ethnic)

ኃይማኖት-ዘለል (supra-religious)

ሓበራዊ-ዛሃታት/ እሴቶችን (collective values)

ዝባሃሉ ቅርሕንቲ ዘርሕቐ ነባራት ኮይኖም ዝተፈትሉ ሓባራዊ ዛሃታት ይበትኮም/ይቃወሞምን/ የፍርሶም።

ፋሽዝም ቅድሚ ሰብዓዊነት ናይ ሓደ ህዝቢ ወይ ዓልየት መንነት ክቐድም ኣለዎ ዝብል ኣታሓሳስባ ብሰፊሑ እዩ ዘጋውሑ።

ብፋሽቲነት ዝተመስረተ ናይ ፓለቲካ ስርዓት ናተይ ንዝብሎ ዓልየት/ ህዝቢ/ ኪሳራ ተደሪጎ ‘ቅድሚ ኩሉ’ ንናቱ ዓልየታት ብምሃብ ኣብ ጎኑ የሰልፎም። እዚ ድማ ነቲ ክወልዶ ዝደለዩ ሓዲሽ ሰብ ህንጻት ንምንዳቕ ዝገብሮ ዕላማ እዩ። ካብ’ዚ ንላዕሊ እቲ ዝገርም ግን

ፋሽስታውያን ነቲ ናተይ ዝብልዎ ህዝቢ ዓትዒቶም ብጥሙር ዓልየታዊ ዲስፕሊናዊ ቁጽጽርን (ምፍርራሕን/ቅትለትን እውን ኣሎ) ተጠቂሞም ምስ ሰርዑዎ ንካልኣት ዓልየታት ከምዝድሕሮምን፤ ከምዝፈርሑምን፤ ብክፋእ ከምዝጣራጠሮምን ገይሮም ብምህናጽ ናብኣም ይጠምሩዎ (ወያነ ዝገበሮ ስራሕቲ እዚ እዩ “ንሶምን፤ ንሕናን” ብዝብል)። ብኻልእ ኣዛራርብ ነቲ ሓድሽ ህዝቢ ንምፍጣር ዝጽዕርዎ ዓልየት ናቶም ቁርኑይ “ኣካላዊን ሕልናዊን” – (ካፕቲቭ) ገይሮም ናብ ዝኣዘዙዎ ይምራሕ (ይስለብ) ማለት እዩ።

ኣብ መስመርካ ጽናዕ/ **መስመርካ እዩ ሓይልኻ** ኢሎም መራሕቲ ወያነ ነቲ ዓልየቶም ኣብ ሓዲ ዝጠምሩዎ ‘ጽኑዕ ድሲፕሊናዊ’ ስራሕቲ ናይ ፋሽስታዊ ኣሳራርሓ መስርዕ እዩ። ኣብ ዝማዕበሉ ሃገራት ወይ ብዓልየት ዘይስጉሙ ስርዓታት ከም እቶም ፋሺስታውያን “መስመር” ገለ መለ ዝባሃል የለን። ፋሽስታዊያን ጥራሕ እዮም ብዝኣንጸጸዎ ዳግማይ ልደት መበሰሪት መስመር፤ ብሓዲ ልቢ ተጓዒዞም ‘እቲ ሲቪላዊ ህዝቢ’ ከም ወታሃደር ሰሪዖም ፈተኽ ከምዘይብል ዝጭርሑ። ስለ ዝኹነውን እዩ መለስ ኣብ ሸረ ኣውራጃ ከተማ እንዳሰላሰ (ገባር ሆቴል) ኣኼባ ገይሩ እንተሎ ፤ ካብቶም ሰዓብቱ ሓዲ ተሲኡ “ንስኻ እንተዳኣ ሞይትካ መንእዩ ክመርሓና፤ ወያነ ክትፈርስ ዶ ይመስለካ?” ኢሉ ምስ ሓተቶ፤ መለስ እንትምልስ “ኣነ ኮነ ዝኹነ መራሒ ወያነ ከም ማንም ተጋዳላይ ኢና እጃምና ነበርክት ዘለና፤ ብዙሓት ቡሉጻት ብጸትና ተሰዊኦም እዮም ግን ወያነ ቀጸለ ኣላ። ኣነውን ጽባሕ እንተሞትኩ ወያነ ክትቅጽል እያ ‘ምኽንያቱ መስመር እዩ ነዛ ውድብ ዝመርሓ እምበር ውልቀሰባት ኣይኮኑን። ወሳኒ ‘መስመር እዩ። ነታ መስመር ክሳብ ዝሓለኹማ ጊዜ ነባሪት እያ።” ኢሉ መሊስሎም ከምዝነበረ ኣነ ይዝከረኒ። ስለዚውን ፋሽስታውያን ወያነቲ “መስመር’ዩ ሓይልና” ዝብል ጭርሓ ዝጭርሑ። ብሓዲ ልቢ ማለት ብ(homogeneous) ምጭራሕ ማለት እዩ።

ፋሽስታውያን ብሓዲ ‘መስመር’ (homogeneous/ሓዲ ልቢ/ ሓዲ ህርምት) ኣሰሊፎም ካብ ዓልየቶም ወጻእ ንዘሎ ወይ ብመስመርም ዘይግናሕ ቀተልቲን ጨወይቲን ሰሪዖም ሓይሊ ተጠቂሞም እንዳሳናቡዩን እንዳጨወዩን ክሳብ ናይ ውልቀሰባትን ጅምላዊ መቐተልቲ ስጉምትታት በምውሳድ ኣብ እቲ ማሕበረሰብ ኣብ ሰፍ ዘይብል ድንጋጽን ሽብር ከምዝኣቱ ገይሮም ናብኣም “ከምዝምብርክኽ” ብምግባር ዕላማኣምን/ መስመርምን ብግዲ ከምዝቐበሉዎ ይግብሩዎ።

ሎሚ ወያነቲ ብፋሽስታዊ ባህሪታቶም ተበጊሶም “መስመርም” ንከስፋሕፍሑ ኣብ ጎንደር፤ ኣብ ጎጃም፤ ኣብ ወሎ፤ ኣብ ሸዋ፤ ኣብ ኣጋዴን፤ ኣብ ኦርሲ፤ ኣብ ባሌ፤ ኣብ ወለጋ፤ ኣብ ጎሙ ጎፋ ኣብ ጋምቤላ ክሳም መቐዲሾ ሶማል ...ወዘተ ዝገብሩዎ ዘለው ግብሪ እዚ እዩ። ስብሓት ነጋ እውን “መስመር ወያነ ክስብ ሙሉእ ኣፍረካ ክሳም ዝኸእል መስመር እዩ” እንትብል ሰሚዒዮ ኣለኹ።

(5) - ፋሽስታውያን ፍጹማዊ (ቶታሊቴሪያን) ብዝኾነ መንገዲ ናይ ሓዲ ስርዓተ- መንግስቲን ስርዓተ-ማሕበረሰብን ብኩሉ ገጹ ማለት ፓለቲካዊ፤ ኢኮኖሚያዊ፤

ባህላዊ፤ ስነ-ጽሁፉን፤ ስነ-ጥበቡን፤ ሃይማኖታዊ ተጽብኦትን፤ ስነ-ምግባርን ወይ ድማ ሞራላዊ ጉዳያትን ወዘተ... ሙሉ በሙሉ እኩል ቁጽጽሩ ብምግባር ሓዲሽ ዓይነት ማህበረሰብ፤ ሓዲሽ ዓይነት ዜጋ ብምፍጣር ማህበረሰባዊ፤ ፓለቲካዊን፤ ባህላዊን ናዕቢ ብምክያድ ካሊ እምስታ ናይታ ሃገር መንፈስ ዝራጸም ማህበረሰብ እንደገና በዳግም ልደት ንምፍጣር ዝተሰለጠነ እዩ።

ኣብ ዝሓለፉ ኣርባዓን ክልተን ዓመታት ኣብ ትግራይ ሱር ዝሰደደ (ዝገየደ) መኸረራይ-ትግራዊይነት ቦቂሉ እዚ ዝመስል ብፋሺስታዊ ኣታሓሳስባን ብ“ሓደ ልብን/ሓደ መስመርን/” ዝሰኸረ ዓልየተኛ ማሕበረሰብ ኣብ ውሽጢ ትግራይ ተፈጢሩ እዩ ኢሉ እመጉት። (አሰፋ ነጋሽ)

ሎሚ ተጋሩ ነዚ ዝምጉቶ ዘለኹ መራጋገጺ ናይ ትግራይ ከየንቲ /ደረፍቲ/ ተዋሳኒቲ ዘስምዑና ዘለው ደርፍታት፤ ፈሽራታት፤ ፊልምታት፤ ግጥምታት ወዘተ... ነዚ ዝብሎ ዘለዎኹ ዘራገድ ምልክት እዩ። ናይ ሙሉጌታ ካሕሳይ (ወዲ ሮሚጥ) “ከመይ ኣለኻ” ዝብል ደርፊ፤ ናይ ‘ሓሉፍ ኣለሙ’ ከምኡውን ስለምን ባይራይ... ወዘተ... ነቲ ፋሺታዊ መኸረራይ ብሄረታዊ ትግራዊይነት ዝገልጹ መባራብሪታት እዮም።

ብዛዕባ ናይ እዞም ደርፍቲ እዚ እም ምስ ፋሺዝም ዘራኸቦ ግጥሚታቶም ክንምለሶ ኢና። ንሕዚ ግን ንቐጽል።

ፋሺዝም ካብ እቶም ካልኣት ፖለቲካታትን ባህረታቱ ፍልይ ዝገብርም ነገራት፤ ዓልየታዊ ጠመትኡ ‘ሽምሩር’ ስለዝኾነ ኣብ እቲ ሕዝባይ ዝብሎ ሕሊና ዝፈጥሮ ስምዒት ሓደ ሙሩጽ ህዝቢ ወይ ዓልየት እቲ ዝነበሮ ልዕልነት ተመንጢሉ ‘ብውርደት ተቐቢረ እነበር ኣለኹ’ ኣብዝብለሉ ከርፋሕ ገሃነማዊ ናብራ ብታኣምራዊ ‘ትንሳኤ መታንነት’ ኣተሰኢ መሊሰ ኣብ ኢታ ዝነበርካይ ልዕልነት ከቐምጠካ እዩ ዝብል ተስፋ ብምሃብ ብምልዮናት ዝቐጸሩ ሰባት ኣብ’ቲ ከተሰኣካ እዩ ኣብ ዝብለሉ ገፊሕ ዓልየታዊ ‘ሒላብ’ ኣኪቡ ምንቅስቓስ ብምጅማር ‘ብፓለቲካ መልሚሉ (ወዲቡ) ናይ’ቶም ዝሰዕብዎ ሰዓብቲ ልቢ ጨውዮ ኣብሰለሎ ናይ ምእታው ክእለቱ ፍሉይ ይገብሮ።

ብከምዚ ዝጀመረ ብውሑዳት ሰባት ዝተበገሰ ፋሺስታዊ ኣታሓሳስባ ናብ እቲ “ሙሩጽ ህዝቢ” ኢኻ ዝብሎ ሕዝቢ ንክላገብ (ክታኣታተው) ምስገብረ እቲ ሕዝቢ ባዕሉ ናይ’ቲ መስመር ሳዓባይ ኮይኑ ተዋሳኔ ምስኮነ ብመንፈስ ትንሳኤ መታን ጨሪሑ ትማሊ ኣብ እቲ ዝነበሮ ማሕበራዊን ምጣነ ሃብታዊን ስነ ልቦናዊን ከርፋሕ ናብራ ጎቲቱ ኣውጺኡ ልዕሉ ኩሉኹም እዩ ‘ናብ ዝብል ምክሐ (ዑቡይነት)’ ኣትዩ ሓይሊ ተጠቐሙ ‘ናይ ካልኣት ጎረባብቲ’ ኣህዛብ ወይ ዓልየታት ዶብ (ወሰን) ኣብ ምጉባጥን ናይ ካልኣት መንነት ኣብ ምግሃስን (ምድርጸጽን) ምንሻውን (ምስርጣይን) ይኣቱ።

ካብ ሸውዓተ ምኒሳት ሸሕ ዘይውሕዱ 'ተጋሩ ወይንቲ' አምሓሩ ኢና ናይ ዝብሉ ናይ ወልቃይትን፤ ፀለምቲን ጸገዴን ነበርቲ መሬት ኣሕዲጎም ብምውራር ንብረቶም እንዳመንዘዑ ብምእሳርን ብምስዋርን፤ 'ብምጭዋይን' ፤ ካብ ከባቢአም እንዳሳገጡን ንክሰደዱ መንግስቲ ወየነ ገይሩ እዩ። ህዝባዊ ወያነ ሓርነት ትግራይ ዝምራሕ መንግሥቲ ነዘም ብትንሳኤ-ሙታን አተሲኤኩም ዝበሎም ተጋሩ ናብ እቲ ብሓይሊ ዝተወረረ ቦታ ወሲዱ ፤ "ተራእዩ ብዘይፈልጥ ብዝሒ ተጋሩ ብምስፋር" ክሓርሱን ክነግዱን ብምግባር ህይወት ተጋሩ ኣብ መደላድል (ምቕው) ናብራ ቀይሩ ኣብ ልዕሊ መቓብር ወልቀቶት አምሓሩ "ሓዲሽ ህይወት" ንክምስርቱ ገይሩ እዩ። መሬት ምምንዛዕን፤ ንፖለቲካዊ ክስብት ኢሉ 'ብሶሺያል ኢንጂነሪንግ' ተበጊሱ ዘርኢ ብምጽናት ኮነ ዘርኢ ንክዳቕሉ/ክዕብሉሉ ምግባር ናይ 'ፋሺስቲ' መለለይ ባህረ ሓዲ እዩ።

እዘም ብዳግም ልደት ተወሊድና ዝብሉ ብዑቡይ ትግራዊይነት ጨሪሖም ኣብ መድረኽ 'ልዑል መንነት' ደይብና ኣለና ኢሎም ንብርትን መሬትን አምሓሩ ኣሕዋቶምን ጎረባብቶምን (ሕልፍ ኢልካ እውን ሰብኡተን እንዳአሰሩ ኣንስቶም እንዳመንዘዑ) ልክዕ ዳግም ሞይቶም ካብ መቓብር ወጺኦም ዝተወለዱ ዝዳይነቱ ስምዒት ብምሕዳር ናይ'ቲ ከባቢ ገበርቲን ሓደግቲን ከይኖም ቅድሚኡ ሪአም ዘይፍልጡ (መብዛሕቶም ተጋደልቲ ዝንበሩ) ምቕታን ዱልዱል ናብራን ወነንቲ ንግዲን ከይኖም አለው።

ፋሽዝም ጅምር እንትብል መበገሲኡ ብዙሓት 'ምሩጻት ኢና ንዝብሉ' ነቶም ውሑዳት ብዘይ ምውልዋል ተአዘዝቲ ከይኖም፤ ብዘይ ሓንቲ ሕቶ ግበሩዎ ንዝተብሃሉዎ ትእዛዝ ተቐቢሎም ክፍጽሙ ዝገብር፤ ወታሓደራዊ ኣጣራንፋ ዘለዎ ከይኑ ንፖለቲካዊ ስርዓት ዝጥርንፍ "ዓንተርነት" ፤ ' ነግራምነት' ተበጊሱ 'ምጽሕታር ውግእ' ከም ኑቡር ባህረ ገይሩ ዝርኢ ናይ ዑሙታት መለኽቲ ስርዓት እዩ።

ፋሽዝም ዲሞክራሲን፤ ሊበራሊዝምን፤ ሶሻሊዝም/ ኮሚኒዝም ኣትሪሩ ይጸልእ (እንዳዛነቐ ዝጥቀም እንተመሰለ እውን)። ስርዓት ፋሽቲ ምንቅስቓሳትን ውሳኔታትን ሸምሪሩ ብምሓዝ (ሰንትራሊዝም) ብውሑዳት ልሂቃን (ብሉጻት) ዝምራሕ ንደቂ ሰባት ወይ ድማ ንዓኹም ደው ዝብልኩ እዩ፤ ክመርሓኩም እዩ ፤ ንዝብሎም ዓልዩታት (ህዝቢ) ህይወቶምን ምንቅስቓሳትቶምን 'ዓትዒቱ ብምሓዝ' ምትንፋስ ዝኸልእ፤ ኣብ ትሕቲ ሰንሰለታዊ ምምሕዳራቱ ኣእትዩ አምባገነናዊ (ቶታሊቴሪያን) መላኻይ ፓለቲካ ይምስርት። **ሓይሊ** መርኣዖ መንነቱ ስለዝኸጎ፤ ስርዓት ፋሽታውያን ብጉልበት ስለዝምራሕ ዝኾነ ይኹን ነገር **በግዲ** ክፍጸም ከምዘለዎ ዝገብር ስርዓት ይሃንጽ።

ናይ ፋሽስቲ ርዕዮተዓለም (ዝስዕቦ ጠመተ ስርዓት) ውሑን ስለዝኸጎ ናይ ደቂ ሰባት ኣታሓሳስባ ፤ ባህሪን ትምኒትን ኣብ'ቲ ንሱ ዝሸለለሎም ጎጣይ ዝኾነ ዓልዩታዊ ሓፁር (ክልል) ከዊሉ ውሽጣዊ **ዑጉታት** (ሙሩኻት) ይገብርም። ፋሽዝም ደቂ ሰባት እቲ ዝተፈጠሩሉ ዓልዩትን ከባቢን ሓጺር (ድምበር) ተሳጊሮም ካብኣቶም ወጻእ ዝርከቡ ንንዩው

ዘለው ካልአት ዓልየታትን ምስ ካልአት ኣህዛብ ዘራኽቦም ኩለመናዊ ሕቕፍቶ (inclusive values) ንከይዋሃሃድን ከይማቐልን ዕንቅፋት ይኸውን። ብዛዕባ ‘ፋሽዝም’ ዝመጠቐ (ዑሙቕ ዝብል) ፍልጠት ዘምሓረና “Nolte” ዝባሃል ሊቕ “ፋሽዝም ናይ ደቂ ሰባት ካብ ዓልየቶምን ሃይማኖቶምን ውጽእ ኢሎም ናብ እቲ ካሊእ ከባቢ ተሳጊሮም ካልአት ምስ ዝፈጥሩዎም ሰብአዊ መስተጋብራት ከይሳተፉ ዝእግድ እዩ (Fascism opposes transcendence)” ይብል።

ፋሺዝም ብትእዛዙ ዝምርሑ ‘ብቃንጫ መርዓት’ (ከም ባምቡላ- ሰው ሰራሽ) ዝሰርዖም ‘ሰዓብቱ’ ካብ እታ ዝተውሃቡዎም ‘ቤት ዕዮ’ ፈተኽ ዘይብሉ ዓልየታውያን ይኹኑ ሃይማኖታውያን ሰዓብቱ ‘ምስ ካልአት ወይ ምስ ዓለም ዘራኽቦና የለን ስለዝብሎም’ ‘ምስ ካልእ ዓለም (ዓልየት/ሕዝቢ) ከይራኽቡ ናይ ሕልና ሓፁር ሓፂሩ ናብ ካልአት ከይሳገሩ ዝእግድ ጅሆታይ (ዓጋታይ) እዩ ። ኣነ ልዑል እየ፤ ወናኒ ፍጹማዊ ሓቂ እያ (I am the source of absolute truth) ስለዝብል፡ ባህሊ ፡ ማህበራዊ ምዝናቕ ፡ ዘርአዊ ምትሕውዋስ (a society with cultural, social and ideological diversity) ኣይፈቱን (ምስቲ ዝሰብኮ ዓልየታዊ ጽርየት ስለዝራጸም)። ምስ ነገሠ እውን፤ እቲ ዘይምትሕውዋስን ተዓጊትካ ቡብ ክልልካ (ከም ኣፓርታይድ) ምንባር ‘ሕጋዊ ምምሕዳር ስርዓት’ ገይሩ፤ ኣህዛብ ‘ብብዓልየቶም’ ጠርኒፉ ኣብ ልዕሊ እቲ ዝመርሖ ማህበረሰብ ባዕሉ ንባዕሉ ‘ብሓይሊ’ ኣንጊሱ ሕዝቢ ዝድዕነን (ዘዕምጡቕ) ሙኩሕ (እብሪተኛ) ፍጹም መላኺ ዝኾነ ፓለቲካዊ ስርዓት እዩ።

እቶም ዝሰዕቡዎ ኮነ እቶም ሓደሽቲ ምዕግርጋር ወይ እያኣይ እንተበሉ ድማ ብሓይሊ ዳዕኒኑ ምስ ሰርዖም፤ እቲ ዝነበረ ዋላ እቲ ዘይጓዳእ ነባር ማሓውር (እሴት) ተይቀረየ ‘ቀይሩ’ ኣቲ ህዝቢ (ዓልየት) ብሓደ መስመር ዝተሃንጸ ኣታሓሳስባ (ኣዛራርባ) ብምፍጣር መሰረታዊ ዝኾኑ ማሓውራት ንምቕያር **ሕራይ** ከምዝቡሉ ይገብር።

እዚ በዝምልከት ይብል **ዶ/ር ኣሰፋ ነጋሽ**

“ፋሺስታውያን ወይ ናዚያውያን ዝሰዕቡዎ ሕልናዊ ተበግሶ ፍልስፍነኣም “The Nazi Conscience” ብዝብል ርዕስ መጽናዕቲ ዝገበረት Claudia Conz ዝተብሃለት ብቋንቋ እንግሊዝ ዝተጽሓፈ መጽሓፋ ከምዚ ትብል፡-

<<ኣድላይ ዝኾነ እሺታ ወይ ስምምዕነት ብርኪ ንምምጻእ መሰረታዊ ዝኾኑ ማሕበረሰባዊ ማሓውራት ምልዋጥ ወይ ድማ ምቕያያር ግድን ይብል።” ትብል Claudia Conz (ኣሰፋ ነጋሽ)

“ቀንዲ ናይ ፋሽዝም ኣባጋግሳ ናይ ሓደ ማሕበረሰብ ሞራል (ኤቲክስ-መንፈስ) ብናዕቢ ኣባራቢሩ፤ ነቲ እወክሎ እዩ ፡ እሕለቐሉ እዩ ፤ ንዝበሎ ዓልየት ወይ ህዝቢ።

እምነቱን አታሐሳስባሉን ካብ ሰራውሩ ምሒዩ ('ቦረቂቕ') ክድርበ ከምዘለዎ ዝደልየሉ ምኽንያት አሎ። እዚ እውን ናዕቢ ፋሽስቲ ብቀንዱ ክልወጡ ዘለዎም ኢሉ ዝጥምቶም ሓደ ናይ ባህሊ ለውጢ እዩ። እዚ ድማ ፋሽዝም ነቲ ከም ሓዲሽ ንዝፈጥሮ ስርዓት ውሽጢ ዝርከቡ ናይ ሓደ ዓልየት ተወለድቲ 'አታሐሳስባ፤ ግብረገብ ፤ ስነምግባርን ናይ ሞራል መምርሕታት ሙሉእ በሙሉእ ብምልዋጥ ብሓደ እምነት/መስመር/አታሐሳስበ(homo fascisticus) ንክፍጠር ዝዓለመ እዩ።>> (ዘኒ ከማሁ (ዶ/ር አሰፋ ነጋሽ (ኣብ መጽሐፊይ ገጽ 116)

እዞም ስርዓት ፋሽስቲ ዝፈጥሮም ሓዲሽቲ ሰባት (ማሕበረሰብ) ዋለ ካብ እቶም ጸቡቓት ዝባሃሉ ዝነበሩ ካብ እቲ ናቶም ዝጽንሑ ነባር ታሪኻም ዝጫደሩ (ዝወጹ) ፤ ነባር ናይ ሓገሮም ታሪክ፤ ባህሊ፤ ልምዲ፤ ያታ ዝፍንፍኑ (ዝጽዮኑ) ሰባት ይኹን ማለት እዩ። እዚ ድማ ብዘበን ወያነ "ታሪኽ ፣ ሰንደቕ (ባንዴራ) ፣ ባህልን ያታን ዝፈልጡ ዓባይቲ ዓዲን ጀጋኑን" ምንሻው/ምጽያፍ/ምጽራፍ/... ተራእዮ እዩ።

ዶከተር አሰፋ ነጋሽ ከምዚ ይብል፤

"ኣነ ንአርባዓን ክልተን ዓመታት 'ህዝባዊ ወያነ ሓርነት ትግራይ ኣብ ውሽጢ ትግራይ ከም እቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ዝዓይነቱ አታሐሳስባ፤ ፍልይ ብዝበለ መንገዲ ማለት ምስ ካልእ ሕዝቢ ኢትዮጵያ ባህላዊን ስነምግባርዊን ዝቃረን ኣብ ትግራይ ዝተፈልፈሉ በዚ ፋሺስታዊነት ዝተጠምቁን ዝኣምኑን በሚሊዮን ዝቐጸሩ ሰባት ኣብ ማሕበረሰብ ትግራይ ውሽጢ ተፈጠሮም ኣለው ኢሉ ከምጉት እኽእል እዩ።" (አሰፋ ነጋሽ)

ናይ አደባባይ ሙሁራት ኢትዮጵያ ኣብ ዝሓለፉ ዘመናት ተመርኩዞም ናይ እኒ አሉላ አባነጋ ታሪክ እንዳተወከሱ ዝነግሩና ናይ ህዝቢ ትግራይ ሓርነት፤ ከምኡ'ውን ሕዝቢ ትግራይ ንኢትዮጵያዊነት ዝነበሮ ቀናኢነት (ፍትወት) ኣብ ዝሓለፉ አርባዓን ክልተን ዓመታት ኣብ ውሽጢ ትግራይ ውድብ ወያነ ብዝፈጠሮ "ዑቡይ መኸረራይ ዓልየታዊ ትግራዊይነት' ስዒቡ ዝሃነዎ "ፋሺስታዊ ፍልስፍና" ምኽንያት **ጠፊኡ ኢዩ** (ተደምሰሱ እዩ) ኢሉ ከማጎት እኽእል እዩ።" (አሰፋ ነጋሽ)

ከምዚ ዝበልኩሉ ምኽንያት ድማ ይብል ዶ/ር አሰፋ

" እዞም ናይ አደባባይ ምሁራን በስምዒት ዘይኮነስ ሎሚ ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ተወለድቲ ትግራይ ካብ'ቲ ዘርእዩዎን ዝደጉሑዎን ቁሉዕ ዝኾነ ብጸር-ኢትዮጵያዊነት ዝተቐንዩ ብውልቁን ብሓበራን ዝገብሩዎም ፍልይ ዝበሉ ተግባራቶም (ግብሮም) ብምብጋስ እዩ። ከም ምሳሌ ንክኾነኩም ሓደ ሓደ መረዳእታ ክቕርብ። ካብ ኢትዮጵያዊነት ባህሊ ዝጫደሩ ፣ ኢትዮጵያዊ ባህሊ ፣ አምነት ፣ ዝንበረና ይሉኝታ

(ሐልዮት፣ ከይብሉኒ ዝብል ቁጡብ ዝኾነ ፣ ትሑት ስነ ምግባር ፣ ስክፍታ...) ዝባህሉ ዋጋ ብዘይምሃብ ካብ ባህሎም ዝወጹ ናይ ተጋሩ ፋሺስታዊ ትምክሕቲ ቁሩብ ምሳሌ ክህበኩም።

“ብዘበን ዓልዮትነት ማሕበረሰባት ወረጃዊ (ሙቕሉል) ዝነበረ ባህሎም ዝሸፍነሎም ዝነበረ ጉልባቦም ደርቢዮም ብጋህዲ ከይተሰከፉን ከይሓፈሩን “ኣብ ዓርሰ” ምምላኽ ኣትዮም ክጫድሩ ንርኢ ኣለና። ንምሳሌ ኣብ ዩቱብ ዝተለጠፈ ቪዲዮ ‘ዓሚ ኣብ ናይ ትግራይ ፌስቲቫል ኣብ ከተማ ኣምስተርዳም’ ዝተኻየደ ፌስቲቫል ተወልደ ዝተብሃለ መንእሰይ ተጻዋታይ ጭራዋጣ ከምዚ ይብል “ 1 ትግሬ ለ50 ይበቃል” (ንሓምሳ ሓደ ትግራዊ ይኣክል) እንዳበለ ተጋሩ ከሳዕስዖም እንተሎ እቶም ተላሃይቲ ‘ጋእ እንተይበሉ’ ብስምዒት ክንፍሩ ይብሉ ነይሮም።

ፋሽዝም ብዝፈጥሮ ብትምክሕቲ ዝረሰነ ፣ ብመን ክሕዘና ስምዒት ስለዝጫድር እቶም ብናይ ሓደ ምሩጻት ዓልዮትነት ክኣምኑ ዝተገደዱ ተወለድቲ ትግራይ ‘እቲ ሓዲሽ ፋሽስታዊ ስርዓት’ ዘምሃሮ ትምክሕቲ ተቐቢሎም ‘ብዘይካ ንሕና ካልእ ሰብ የለን ፣ ናብ ዝብል ምትእናን (ትምክሕቲ) ይጅምሩ ማለት እዩ። ካብኣም ወጻእ ንዘሎ ካሊእ ህዝቢ ብንዕቀት ክፍንፍኑዎምን መዳርግቶም ከምዘይኮኑን ገይሮም ምርኣይ ይጅምሩ። እቲ ኣብ ላዕሊ ዝረኣናዮ ናይ ‘ተወልደ ዋጣ’ “ 1 ትግሬ ለ50 ይበቃል” (ንሓምሳ ሓደ ትግራዊ ይኣክል) ዝብል ሙኩሕ ፋሺስታዊ ጭርሖ ካብኡ ዝተበገሰ እዩ። (ብመሰረቱ እቲ ቐልዓ (ተወልደ) ወያነ ኮስኩሱ ገና ህጻን ከሎ ኣብ ሰርከስ ትግራይ ዘዕበዮ መንእሰይ እዩ) ።

ካብኡ ተበጊሶም ንባዕሎም ካብ እቶም ካልኣት ፍሉይት ገይሮም ብምርኣይ ብዝኾነ መገዲ ናቶም ዝኾኑ ሙሩጻት ዘርኢ እንዳናኣዱ “ፍልይ ዝበልና ሰብ ታሪኽ” ፣ ሰብ ባህልን ፣ ካልእ ዘይዳረጎ ጅግነት ዘጥረና ‘ወነንቲ ሰብ ጥበብ’ ፣ ንካልኣት ደናቕር ፊደል ዘምሃርና ፣ ንሕና ከም ‘ሲም ካርድ’ ኩሉ ዝወነንና’ እንዳበሉ ኣብ ኣደባባይ ወጺኦም ብዘይ ስክፍታ ምስባኽን ምልፍላፍን ይጅምሩ። ንሕና ቆናጁ ኢና ፣ ፉሉይ ቁናኖን ሙሩጽ ወዝን ኣለና ናብ ዝብል “ንባዕሎም ምእማን” ይጅምሩ ማለት እዩ። Gellner ዝተብሃለ ብዓልዮት ዝተሞርኮዘ ስነ ሓሳብ እንግሊዛዊ ተማራማሪይ ከምዚ ይብል፡-

<ብዘበን ዓልዮተኛታት ዝተፈጥሩ ማሕበረሰባት ጉልባቦም ቀሊዖም ከይሓፈሩ ንባዕሎም የምልኹ”>

ን27 ዓመት ኣብ ኢትዮጵያ ዝተዓዘብናዮ ትዕዝቢቲ ቃስታ ዝተንከፈ ናይ መን ከማይ ፣ መን ክሕዘን ‘ዑንዱር’ ዝኾነ ናይ ተጋሩ ትምክሕቲ መሰረቱ ኣብ ትግራይ ዝበቐለ ፋሺስታዊ ሓዲሽ ስነ ምግባር ዝተበገሰ ሓዲሽ ባህሊ እዩ። ናይ ትግራይ ዓልዮታዊ ፖለቲካ (የጎሳ ብሄረተኝነት) ብከመይ ዝዳይነቱ ዑንዱር ትምክሕቲ ዝተወጠረ ኣልቦ-ሕሊና ዝኾነ ሓዲሽ ትውልዲ ከምዘፍረየ ንምርኣይ ካልእ ምሳሌ ክህበኩም።

እዚ መንእሰይ እዚ ትግራይ ኦን ላይን ዝተባህሉ ድረ-ገጽ ብተወፋይነት ንተጋደልቲ ወያነ ትግራይ ዝወፈይኩዎ እዩ ዝብል ሓደ ኣብ ካናዳ ነባራይ እዩ ዝብል ናይ ራዕሲ ስሁል ሚካኤል ዘርኢ ዘለኒ 'ወዲ ደቂ ደቂ ደቂ... ወደም ...እዩ' ብምባል ኣብ እቲ 'እውንኖ' እዩ ዝብለና ዘሎ " TIGRAI-ONLINE" ዝጻሓፎ ከምዚ ይብል።

“ትግራይ ኣብ ቀንዲ አፍሪቃ ዝርከቡ ስልጣኔታት ኩሎም ኣዶ እያ። ናይ ግእዝ ፊደል፣ ክርስትናን እስልምናን ፍልፍል እያ። ትግራይ መበቆል ቅዱስ ያሬድ፣ መስራቲት ሥልጣን አክሱም ፣ ይሓን መበቆል ውቕር ነጋሽ ሓገር እያ። ትግራይ ናይ ዘይድፈሩ ሰብሰሪ 'ዓንተራት፣ ንጉሰ ነገስታት' ናይ እኒ ኤዛና ፣ ካሌብ ፣ አርማሃ ፣ አብርሃ ፣ ፍላምዳ፣ ዘርዳያቆብ ፣ ዮሃንስ ፣ ራስ አሉላ ፣ ጄኔራል ሃያሎምን ዝፈጠረት ሃገር እያ ። ትግራይ መንበሪ ታቦተ ሙሴ ፣ ሰብ ፍትሒ ዝተወለዱላ ፣ መረበት ደፋራት ፣ ብሚዛናዊ ዳኝነቶም ዝፍልጡ ፣ ናይ ባላሕቲ ሰባት ሃገር እያ። ኣብ ታሪኽና ይቕረታ እንሓቶን ፣ እንፈርሖን ኮነ 'ማሓሩና' እንብሎን 'ባዲልና ኢና ኢልና እንሓቶ' ምኽንያት የብልናንን።” (ሚካል ስሑል)

(ዘኒ ከማሁ (2006 Tigray Online website ካብ እንግሊዘኛው ናብ አምሓርኛ ትርጉም አሰፋ ነጋሽ) ካብ አምሓርኛ ናብ ትግርኛ ትርጉም ኔታቸው ረዳ ኣብ መጽሐፊይ ገጽ (117)

ናይ ፋሽዝም መኸየጢ (ማጠንጠኛ) ዝኾነ ናይ 'ዓልየታዊ ትግራዊነት' ኣብ ልዕሊ ተወለድቲ ማሕበረሰብ ትግራይ ጉሁድ ዝኾነ ሓዲሽ ናይ ስነልቦና ለውጢ ኣሰዲቡ እዩ። ፋሽዝም **ዝተጋነነ ስምዒት** ጀግንነት ስለዝፈጥር፤ ደረፍቲ ተጋደልቲ ወያነ ጥራሕ ዘይኮኑስ ካብአም ተሳጊሩ'ውን ተጋሩ ሙዚቀኛታትን ጸሓፍቲን ገጠምቲን ናይ **ትግራዎት ልዕሊ-ጀግንነት** ፣ ፍሉይ ናይ ታሪኽ ወናንነት (ዋና ገባሪን ሓዳጊን) ፣ ናይ ኣዴታት ተጋሩ ማህጸን 'ቅድስና' ፣ **ፍሉይት ጀጋኑ** እትወልድ፡.....እንዳበሉ ብምድራፍ ከምኡ'ውን ኣቐዲምና ኣቐዲመ ዝጠቐስኩዎ 'ሰበይቲ ተጋዳላይ ገብሩ አሰራት' 'የውብማር አሰፋው' ኣብ መጽሓፉ ዝጠቐሱቶ ናይ 'ትግራዊይ ጽንዓት ተምሳሌትነት' ብኩርዓት ክደርፉን ፣ ክጽሕፉን ፣ ክገጥሙን ንስምዖም ኣለና።

ፋሽዝም ካብ 'ቀይዲ ሞራል በተኽ' ስለዝገብረካ ኣብ ማሕበረሰብ ትግራይ ወያነ ብዘስተምሃሮ ፋሺስትነት 'ንእርኩብ አንድብትን ስነምግባርን' ዋጋ ስለዝሰኣነ ፣ ብዘስዓቦ ናይ ኣታሓሳስባ ለውጢ ምኽንያት ልዕሊ ሸውዓተ ምኒቲ ሸሕ ዝኣኸሉ ተወልደቲ ትግራይ በሓይሊንሩባ ተከዘ ተሳጊሮም ኣብቲ ላዕሊ ከምዝተገልጸ፤ 'መሬት ወልቃይትን ፣ ጸገዴ ፣ ጸለምት ወዘተ..' በጉልበቶም እንትምንዘዑ ብኣራኣእያ እምነት ፋሽስቲ ዝተሃንጸ እቲ ናይ ሓዲሽ ማሕበረሰብ ትውልዲ ትግራይ መራሕቲ ወያነ ተከዘ ተሳጊርኩም ሓዙዎ ፣ እተው ስለዝበሎም **'አትዮም'**። መሬት መንዚዖም ቀደም ዘይነበሩ 700,000 ሺሕ ሓደሽቲ ተጋሩ ሰፊርም ፣ መሬት ብጉልበት እንትምንዘዑ ስክፍ እንተይበሎም 'ን ነበራት ነበርቲ' እንዳሳነጉ ክሰፍሩሉ ዝተገብረ ግብሪ ከም ነውሪነት ወይ ከም ህገ ወጥን ኢ-ሞራላዊ ግብሪ ከምዝኾነ ኣይቆጸሩዎን።

ያውም ይብል ዶ/ር አሰፋ ነጋሽ 'እዚ ሕገ-ወጥን 'ነውረኛ ግብሬ' ከም ስራሕ ጅግንነት ተገይሩ ስለዝተቐጸረ "ዝተመነኹኹ ሎሚ ረኹበኩኹ" እንዳበሉ "ሃንን ይበሉ ሃንን" ዝብል ብደርፍን ብፈኸራን ኣብ ማእኸል ሕዝብን ዓለምን ዝተደረፉዎን ዝፈከሩዎን ፈኸራ ኣብ ዩቱብ ተለጢፉ ንሕዝቢ ይሰማዕ ኣሎ።

ሃንን ይበሉ ሃንን

<https://www.youtube.com/watch?v=hScfnfaqLOY>

ካብ እታ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰት "ሃንን ይበሉ ሃንን" እትብል ደርፊን ፈኸራን ከምዚ ዝሰዕ ገለ ፍረ ኣረጋት ዝሓዘት እያ፡-

"ፀላእትና ከምዝጠመዩ ከልቢ ብቐንኢ ሃንን ኢሎም እንጥፍጣፎም ይልዝዩ ኣለው ፡ ንሕና ተዓዊትና ኢና ፡ ሓሊፉልና እዩ ፡ ደስ ኢሊና ኣሎ ፡ ዝሓሰብናዮ ፈጺምና ኣለና፡ጸላእትና ግና ፈዚዞም ቀርዮም ኣለው። ብኡ ገይሮም ፈዚዞም ይትርፉ! ሃንን ይበሉ ሃንን! ኣንቲ ቆንጆ ትግራይ ሃገራይ ፡ ንሰኺ ኢኺ ሞራላይ ፡ ንሰኺ ኢኺ ወነይ ፡ ወዲ ወልቀታይ ወዲ ትግራይ ፡ ምድርዳር ዘይፈቱ ወዲ ወያነ ፡ ብዓወት ዝወጸ መሰኮናይ ኩነ! ብስራኡ መሰሰ ዝበለ ፡ ብጽፍሩ ጽዒሩ ዝበልዕ ፡ ናይ እንዳማቱ ዘይደሊ፡ ኣሰይ ይብል ኣሎ ኣሰይ ወዲ ትግራይ! ዘራፍ በለ ወዲ ወልቀይት ፡ ደጀናና ወልቀይት! ሕዚ ረኺበኪ ኣለኹ! ንትምክሕቲ ሓይሊ 'ኣንቲ ፍረ ኣይነጥዕምምን' ለዚዮም ይትረፉ ሃንን ኢሎም ሃንን! ለምልም መሬት ወልቀይት ንትምክሕቲ ሓይሊ ኣይነጥዕምምን! ሆ በል ተጋዳላይ ወያነ ወዲ ትግራይ! ፍረ ዘፍረየት መሬትና ኣይንህብን! ትግራዊ ባዓል ድርብ ዋልታ! ሃንን ኣበልካዮም ሃንን! ..ወዘተ....."

እዚ ኣብ ላዕሊ ዝሰማዕናዮ ፋሽታዊ ልሳንን ፈኸራን ደርፍን ዝተዓጀበ ጸያፍ ልሳን ካብ ትግርኛ ናብ ኣምሓርኛ ዝተርጎመላይ ማሓዳይ (ኣቶ ጌታቸው ረዳ) እዩ። (አሰፋ ነጋሽ)

ሓደ ፍልይ ዝበለ ሕዝቢ ፋሺስታዊ ብዝኾነ 'ሩሱን ፈረስ' ተፋናጢጡ ብመኸረራይ ዓልዮታዊ ጽላለ **ዕዝር** ኢሉ እንተጓዳዝ ፡ 'ብልጓም-ብተኸ' ስለዝጮድር ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝረኣናዮ (ዝሰማዕናዮን) ዝዓይነቱ ደርፊን ፈኸራን እንዳስምዔ ፡ ስክፍታን ፡ ይብሉኒን ወይ ድማ ንጽባሕ ዘይብል ብመኩሕ ባህረ እንዳታዓጀበ **"ምጉሳዕ"** ይጅምር ማለት እዩ።

ኣብ ክፍሊ 5 ኣብ እዋን ኩናትን ብሰንኪ ማሕበረሰባዊ ምንቅስቃስ ናዕቢ ኣብ ውሽጢ ትግራይ ዝተጠንሰ ፋሺዝም ፤ እንታይ ኣሰዲቡ? ከየንቲ ሙዚቀኛታት ትግራይ ዘበርከትዎ ዘለው ፋሺስታዊን ባህላዊን ለውጢ፤ ከምኡ እውን ፋሺቲ ወያነ 'ሃይማኖትን ባህልን ህዝባዊ ባዓላትን' ብኸመይ ይኸስበሉ ኣሎ?" እቲ ህዝቢኸ ስቕ ኢሉ ይቕበሎ ኣሎዶ? ንምንታይ? ዝብሉ ብሰፊሑ ክንርኢ ኢና። ክቕጽል እዩ

የቐንየለይ ጌተቸው ረዳ (getachre@aol.com) Ethiopian Semay